

Як спалах свічки

1906 року в родині слюсаря, місцевого депо народився син. Назвали його Борисом. Ріс працелюбним і добрим. Закінчив Сарненське -початкове училище. Деякий час працював помічником перукаря. У 1927-му Бориса Шведа призвали до польської армії. По закінченню служби одружився і переїхав у м. Рожище, що на Волині. І тут влаштувався до перукарні. Спілкуючись з людьми різних верств, особливо уважно прислухався до розмов при їх життя-буття. Певно, до глибини душі пройняли злидні і нестатки простого люду, бо Борис написав повість про нього й назвав її «Поліщуки».

1938 року у Львові твір вийшов двома невеличкими томами, а окремою книжкою повість буде випущена видавництвом "Каменярь" у 1965-му. Видавці відзначили, що Б. Швед - один з небагатьох письменників того часу, який відобразив правдиву картину польського краю, показавши реальне буття поліщуків, їх проблеми.

Відомо також, що Б. Швед написав ще два прозових твори "Помста- дочки" та "До ідеалів". Але, на превеликий жаль, ці рукописи загубились в роки минулої війни, й доля досить жорстоко розпорядилася письменником. У жовтні 1944-го Б. Шведа мобілізували на боротьбу з німецько-фашистськими загарбниками. Воювати майже не довелось: у січні 1945-го в одному з боїв на польській землі Борис Григорович загинув. Похований біля села Черна Струга...

Ми, можливо, й досі не знали б навіть і цього короткого шляху письменника Б. Г. Шведа, якби не його племінниця Надя. Дівчинка в Віри Григорівни та Миколи Григоровича, брата Бориса, вдалася напрочуд допитливою і закоханою в природу, мистецтво - в усе, що прекрасні на цім білім світі. От вона,- ще семикласницею, коли створювався районний музей, погодилася стати його екскурсоводом, зайнялась пошуковою роботою, заводила знайомства з цікавими для неї людьми-художниками, різьбярями, учасниками відомих в Україні подій, пише їх спогади...

Це Надія «викопала», що її родина причетна до Збройного повстання, що відбулося в Дубровиці 1917 року, що на горищі зберігаються манекени поліщуків — весільних батька-матері - учасників обряду «Весілля», підручники з граматики... Чий? Зацікавилась дівчинка. Батьки й розповіли. Надя прилітає на «велику» в музей і ділиться почутим.

Вилазить на горище і знімає звідти вже згадувані підручники, етажерку, стіл, стільці, знаходить преспап'є, чорнильний набір, серветку-ришельє, грамофон, підсвічники. Обладнує в кімнаті куточок Б. Г. Шведа. Згодом родина Шведів, не без настоювання Наді, передає усе це в музей. Хай служить людям.

Пошукова робота для музею - не єдине захоплення Надії Швед. Дівчинка кохається в малюванні. Мамі на День медичного працівника подарували улюблені лілії - і от уже Надія їх зобразила на малюнку. Або гілка акації, очерет так тонко передані її руками. А ще мальовничі пейзажі рідного Случа, лугу, картинки сільських хатин...

Їздила в ліс, милувалася його красою, і привозила звідти начебто неоковирні, на перший погляд химерні обриси, що нагадували змію, лелеку, кізочку...

Ще грала на піаніно, на гітарі. Писала: прилучалась до цього в школі юнкорів, до яких записалась, перебуваючи в піонерському таборі. Замітки Н. Швед про учасників минулої війни, цікавих долею людей охоче друкувались в «районці», обласній «Зміні». Натхненником же усіх цих захоплень були життя, люди, яких Надія щиро і віддано любила. Як глибоко вона відчувала все, дізнаємось з її особистого щоденника.. Чисті подитячому, по-філософському проникливі роздуми школярки підкорюють і змушують замислитись: де ж брала дівчина на все сили і час? Як вона спрагло поспішала пізнати світ...

Росте на подвір'ї у Шведів берізка, цвітуть на шибках віконечок веранди фіалки. У кімнаті Надії так, як було усе тоді, коли вона жила... Жила... Коротке, як: спалах свічки, життя вготувала, на жаль, їй доля. Немає Надії Швед... А цьогооріч їй виповнилося б

тридцять п'ять, дядькові ж - дев'яносто. Передчасно пішов з життя дядько, письменник Борис Швед, передчасно розпрощалась з житлом Надія. Та пам'ять про них житиме в книгах, експонатах музею, в малюнках...

Завідувача методвідділом райбібліотеки М. І. Біжнюк і завідувача районним історико-етнографічним музеєм Р. К. Тишкевич - так зворушливо вели мову про Шведів на зустрічі з старшокласниками міської СШ № 4, що мимоволі перед нами поставало в усій красі життя закоханих і рідний край людей, які весь запал своєї душі і серця, свій талант залишили людям. На цю зустріч в музей завітали і сестра Ольга, і мама Надії - Віра Григорівна - вона ж дружина брата Бориса.

Слухали всі спогади, знайомились з експонатами, переглядали фотознімки, а рідні Шведів ні-ні тд й змахували непрошену сльозу... А ми дякували Долі, що перед нами відкрилась ще одна сторінка славного життя наших земляків

Р. Бричкова